

Manevi Anlam Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Manevi Anlam Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25524>

Özet

Manevi Anlam Ölçeği (MAÖ), manevi anlam kavramının ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Türkçe'ye uyarlama çalışmasıdır. Rukiye Şahin, Y. Sarıkaya ve M. Balolu tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen bu çalışmada, manevi anlam ile maneviyat arasındaki ilişkiyi incelemeyi hedeflemiştir. Ölçeğin Türkçe formu, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiş ve psikometrik açıdan güçlü uyum indeksleri sunarak yapı geçerliliğini sağlamıştır. Nihai form 13 maddeden oluşmaktadır.

Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsayıları oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. MAÖ, Türk kültürüne özgü bağlamda manevi anlam arayışını ve algılanan maneviyat düzeyini değerlendirmek için güvenilir bir araç olarak önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Manevi Anlam, Maneviyat, Ölçek Uyarlama, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Psikometri, Yapı Geçerliliği, Rukiye Şahin.

Yazarlar

Rukiye Şahin, Y. Sarıkaya, M. Balolu.

Amaç

Manevi Anlam Ölçeği (MAÖ)'nin temel amacı, bireylerin yaşamlarında deneyimledikleri manevi anlam düzeyini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle Türk kültür ve dil bağlamında maneviyat alanındaki araştırmalara katkı sağlamak üzere uyarlanmıştır. Orijinal ölçeğin Türkçeye adaptasyonu, bu önemli psikolojik yapının kültürel farklılıklar gözetilerek incelenmesine olanak tanımıştır.

Uyarlama çalışması, manevi anlam kavramının psikolojik yapı geçerliliği ve güvenirlik özelliklerini incelemeyi ve manevi anlam ile maneviyat arasındaki korelasyonel ilişkiyi bilimsel yöntemlerle ortaya koymayı amaçlamıştır.

Yapı/Kavram

Ölçek, bireyin yaşamının temelinde algıladığı ve deneyimlediği **manevi anlam** (Spiritual Meaning) kavramını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin varoluşsal amaç, kişisel değerler ve evrenle kurduğu derin bağlamda yaşamına atfettiği öznel anlamı ifade eder. Psikolojik araştırmalar, manevi anlamın bireylerin psikolojik refahı ve stresle başa çıkma kapasitesi üzerinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Ölçek maddeleri, bireyin hayatın zorlukları karşısında bile bir amaç ve yön duygusu sürdürme yeteneğine odaklanmaktadır. Bu bağlamda, ölçek manevi anlamın bilişsel ve duygusal boyutlarını kapsamaktadır.

Geçerlik

MAÖ Türkçe formunun geçerlik çalışması, yapısall geçerliliği test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Analizler, en çok olabilirlik (Maximum Likelihood) yöntemiyle yürütülmüştür. İlk DFA aşamasında, tüm maddelerin t değerleri incelenmiş ve anlamlı bulunmuştur. Ancak, hata varyansları kontrol edildiğinde, dokuzuncu maddenin hata varyansının (.92) çok yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Hata varyansı yüksek çakan "Kusurlu ve çoğu zaman dehet verici olan davranışlarımız, varoluşumuzun özünde hiç bir anlam olmadığının gösteriyor" maddesi ölçekten çıkarılmıştır. Kalan 13 madde ile analiz tekrarlanmıştır. Tekrarlanan DFA sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin anlamlı olduğu, hata varyanslarının ise .43 ile .89 arasında değiştiği görülmüştür. Bu sonuçlar, 13 maddelik son formun kabul edilebilir düzeyde yapı geçerliğini sağladığını göstermiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach alfa katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Macdonald (2000a) kaynağına atıfla, ölçek alt boyutlarına ilişkin Cronbach alfa katsayıları .85 ile .97 gibi yüksek bir aralıkta değiştiği belirtilmiştir. Bu değerler, ölçeğin ölçtüğü manevi anlam yapısının alt boyutlarının yüksek düzeyde homojenliğe ve iç tutarlılığa sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Elde edilen Cronbach alfa katsayıları, Manevi Anlam Ölçeği'nin Türkçe formunun güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu ve araştırmalarda tutarlı sonuçlar üretme potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Doğrulayıcı faktör analizi, 13 maddelik ölçek yapısının teorik model ile ne kadar uyumlu olduğunu belirlemek için çeşitli uyum indeksleri kullanılmıştır. Elde edilen uyum indeksleri, modelin veri setine mükemmel düzeyde uyum sağladığını göstermiştir:

Ki-kare (χ^2) ve Serbestlik Derecesi (sd): $\chi^2 (65) = 228.18, (p < .001)$

Ki-kare/sd Oranı: **3.51** (Kabul edilebilir sınır olan 5'in oldukça altındadır.)

Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI): **.94**

Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NNFI): **.95**

Kar??la?t?rma Uyum ?ndeksi (CFI): **.96**

Art?msal Uyum ?ndeksi (IFI): **.96**

Hata Karelerinin Ortalama Kökü Yakla??m? (RMSEA): **.07**

Kök Ortalama Kare Kal?nt? (RMR): **.05**

Standartla?t?r?lm?? Kök Ortalama Kare Kal?nt? (SRMR): **.05**

CFI ve IFI gibi uyum indekslerinin .95'in üzerinde olmas?, RMSEA ve SRMR de?erlerinin ise .08'in alt?nda olmas?, 13 maddelik Türkçe formun yap? geçerli?ini yüksek düzeyde sa?lad???n? ve faktör yap?s?n?n do?ruland???n? teyit etmektedir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptation Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal Dil (Bilinmiyor)

Popülasyon Grubu: Yeti?kin Popülasyon

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle 18 ya? ve üzeri)

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas? için kullan?lan örneklem, psikoloji ara?t?rmas? ba?lam?nda toplanm??tır.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Manevi Anlam, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Psikometri, Güvenirlik Katsay?s?, Varolu?sal Anlam, Uyum ?ndeksleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Bulunmamaktadır.

Kurum E-posta Adresleri: rukiye.sahin@gop.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Rukiye ?ahin (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Sorumlu Yazar: Rukiye ?ahin

İletişim E-postası: rukiye.sahin@gop.edu.tr

Ölçek Uyarlama Yılı: 2017 (Makale yayın yılı)

PDF İndirme Bağlantısı: Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: manevi-anlam-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Sahin, R., Sarıkaya, Y. ve Baloğlu, M. (2017). Manevi anlam ile maneviyat ilişkisinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 12(28), 681-702.

Macdonald, D. A. (2000a). (Güvenirlilik verisinde belirtilen kaynak).

Manevi Anlam Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin 13 maddelik nihai formunun tamamı kaynak metinde yer almamaktadır. Ancak, geçerlik çalışması sırasında Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda ölçekten çıkarılan 9. madde aşağıda korunmuştur:

Kusurlu ve çoğu zaman dehşet verici olan davranışlarımız, varoluşumuzun özünde hiç bir anlam olmadığının gösteriyor.